

Sociaal Veiligheidsplan

2026-2027

Inleiding

In dit Sociaal veiligheidsplan staat beschreven hoe we op ikc Wonderwijs werken aan een positief en veilig schoolklimaat. Daarnaast staat het beleid en onderwijs op het gebied van sociale veiligheid op ikc Wonderwijs beschreven. Met dit plan willen we bijdragen aan een prettige, respectvolle omgeving waar ieder kind zich met vertrouwen kan ontwikkelen, leren en groeien.

Inhoudsopgave

1. Visie en waarden
 - 1.1 Visie op sociale veiligheid
 - 1.2 Het doel van een visie op sociale veiligheid
 - 1.3 Kernwaarden
 - 1.4 Burgerschapsopdracht
 - 1.5 Schoolbrede afspraken met betrekking tot sociale veiligheid
 - 1.6 Gedragscode personeel
2. Inzicht
 - 2.1 Incidentenregistratie
 - 2.2 Monitoring
3. Organisatie
 - 3.1 Taken en functies
 - 3.2 Protocollen
 - 3.3 Samenwerken met partners
4. Pedagogisch handelen
 - 4.1 Pedagogisch vakmanschap
 - 4.2 Afspraken in het team
 - 4.3 Afstemming met ouders
5. Preventie
6. Signalering
7. Bijlagen

1. Visie en waarden

1.1 Visie op sociale veiligheid

Leerlingen doen op school niet alleen vakkennis en -vaardigheden op (kwalificatie), maar het is ook de plek waar zij leeftijdsgenoten ontmoeten, kennis maken met de samenleving, met normen, waarden en omgangsvormen (socialisatie) en ontdekken wie ze zelf zijn (persoonlijke ontwikkeling). Daar hoort bij dat zij leren, oefenen en soms ook grenzen overschrijden. Sociale veiligheid vormt de basis waarop leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen, zowel cognitief als sociaal en emotioneel. Pas wanneer kinderen zich gezien, gehoord en gewaardeerd voelen, kunnen zij met zelfvertrouwen leren en groeien.

Op ikc Wonderwijs geloven wij dat ieder kind recht heeft op een veilige, respectvolle en positieve leeromgeving. Wij willen een kindcentrum zijn waar iedereen erbij hoort. Dat betekent dat we actief werken aan een cultuur van vertrouwen, openheid en zorg voor elkaar. We stimuleren leerlingen om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gedrag en om op te komen voor zichzelf en anderen. Leerkrachten geven hierin het goede voorbeeld door met respect te communiceren en op een constructieve manier met conflicten om te gaan.

Didactiek en pedagogiek begeleiden dit leer- en ontwikkelingsproces. In een veilig schoolklimaat zijn er grenzen en regels, wordt adequaat opgetreden tegen grensoverschrijdend gedrag en worden leerlingen aangemoedigd om positief gedrag te laten zien. De school waarborgt de sociale veiligheid van leerlingen en leraren (werknemers). Daartoe is allereerst vastgesteld welke (ernstige) incidenten de school onderscheidt. Dit zijn:

- fysiek geweld
- intimidatie/bedreiging met fysiek geweld
- intimidatie/bedreiging via sms, Whatsapp, Snapchat, e-mail, internet of andere digitale media
- pesten, treiteren en/of chantage
- seksueel misbruik
- seksuele intimidatie
- discriminatie of racisme
- vernieling
- diefstal
- heling
- (religieus) extremisme

1.2 Het doel van een visie op sociale veiligheid

Op ikc Wonderwijs zorgen we voor een veilig schoolklimaat, waarin leerlingen, ouders en leerkrachten op een positieve manier met elkaar omgaan. Leerlingen, ouders en personeel worden geaccepteerd zoals ze zijn. We zorgen voor een fijne, voorspelbare en positieve sfeer die eraan bijdraagt dat leerlingen (en ouders) graag naar school komen. Dit geeft een goede, ontspannen startsituatie om te leren.

1.2.1. Duidelijkheid

De visie maakt helder wat onder sociale veiligheid wordt verstaan en welk gedrag gewenst is. Iedereen weet waar hij of zij aan toe is.

1.2.2. Preventie van problemen

Door vooraf na te denken over sociale veiligheid, kun je zaken zoals pesten, intimidatie of discriminatie voorkomen in plaats van alleen achteraf reageren.

1.2.3. Richtlijn voor beleid en handelen

De visie helpt bij het maken van regels, protocollen en interventies. Het zorgt ervoor dat beslissingen consistent zijn.

1.2.4. Bewustwording en cultuurverandering

Het stimuleert een open en veilige cultuur waarin mensen zich durven uitspreken en elkaar aanspreken op gedrag.

1.2.5. Verantwoordelijkheid en betrokkenheid

Een goede visie betreft iedereen (bijv. medewerkers, leerlingen, leidinggevendenden), waardoor sociale veiligheid een gedeelde verantwoordelijkheid wordt.

1.2.6 Informatievoorziening

Om ervoor te zorgen dat het team van ikc Wonderwijs op de hoogte is en blijft van het sociaal veiligheidsplan wordt het in verschillende stand-ups, werksessie en weekmails onder de aandacht gebracht.

1.3 Kernwaarden

De kernwaarden van ikc Wonderwijs zijn geborgenheid, samen en ontwikkeling.

1.3.1 Geborgenheid

Onder **geborgenheid** verstaan wij dat iedereen zich op school veilig, geaccepteerd en gerespecteerd voelt in het contact met anderen. Leerlingen durven zichzelf te zijn en zich uit te spreken zonder angst voor pesten, discriminatie, intimidatie of geweld.

Deze kernwaarde draagt bij aan sociale veiligheid doordat wij als school duidelijke regels en afspraken hanteren, grensoverschrijdend gedrag actief voorkomen en zorgen voor een veilige sfeer waarin iedereen zich gehoord en gesteund voelt.

1.3.2 Samen

Samen betekent dat leerlingen, ouders en medewerkers gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor een positieve en veilige schoolcultuur. Iedereen levert een bijdrage aan een prettige leer- en werkomgeving. Binnen deze samenwerking verwachten wij wederzijds respect voor elkaar waarin we rekening houden met de ander. Deze kernwaarde versterkt de sociale veiligheid doordat betrokkenen elkaar ondersteunen, conflicten samen oplossen en actief bijdragen aan een sfeer van verbondenheid en inclusie.

1.3.3 Ontwikkeling

Binnen ons kindcentrum bieden we ieder kind een sterke basis om zich zo breed mogelijk te **ontwikkelen**. We besteden aandacht aan taal, lezen, rekenen, burgerschap en sociaal-emotionele ontwikkeling, zodat kinderen zich de vaardigheden en kennis eigen maken die zij nodig hebben om vol vertrouwen deel te nemen aan de samenleving. Daarnaast stimuleren we kinderen om hun talenten en interesses te ontdekken door een breed aanbod op het gebied van wereldoriëntatie, cultuureducatie, sport en kunst, zowel onder als na schooltijd. We creëren hierbij een veilig en inclusief klimaat waarin kinderen zichzelf kunnen zijn, mogen leren van fouten en worden uitgedaagd om te groeien. We leren kinderen respectvol met elkaar om te gaan, verschillen te waarderen en verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en voor de ander. Zo draagt onze aandacht voor ontwikkeling niet alleen bij aan de persoonlijke groei van ieder kind, maar ook aan een veilige en betrokken gemeenschap waarin iedereen mee kan doen.

1.4 Burgerschapsopdracht

Onze school ziet sociaal veiligheidsbeleid niet als een op zichzelf staand geheel, maar als een wezenlijk onderdeel van onze bredere burgerschapsopdracht. Wij bevorderen actief burgerschap en sociale cohesie op een doelgerichte en samenhangende manier, waarbij leerlingen zich alleen optimaal kunnen ontwikkelen tot verantwoordelijke burgers wanneer zij zich gezien, gehoord en veilig voelen binnen de schoolgemeenschap.

Binnen ons sociaal veiligheidsbeleid staat het creëren van een inclusieve en respectvolle leeromgeving centraal. Leerlingen krijgen kennis van en respect voor de basiswaarden van de democratische rechtsstaat en de fundamentele rechten en vrijheden van de mens, en leren hiernaar te handelen in hun dagelijkse schoolpraktijk. Dit betekent dat wij actief inzetten op het voorkomen en aanpakken van pestgedrag, discriminatie en uitsluiting, en werken met duidelijke gedragsnormen en een open aanspreekcultuur

Daarnaast is er structureel aandacht voor het respecteren van verschillen tussen mensen, zoals in achtergrond, overtuiging en identiteit, en voor het principe dat gelijke gevallen gelijk behandeld worden. In Kanjertraininglessen ontwikkelen leerlingen sociale en maatschappelijke competenties die hen in staat stellen om deel te nemen aan en bij te dragen aan de pluriforme, democratische Nederlandse samenleving. Zij oefenen met dialoog, leren verschillende perspectieven begrijpen en ontwikkelen vaardigheden om conflicten vreedzaam op te lossen.

Het bevoegd gezag draagt zorg voor een schoolcultuur die in overeenstemming is met deze waarden en creëert een omgeving waarin leerlingen actief gestimuleerd worden om hiermee te oefenen. Daarbij waarborgen wij een klimaat waarin zowel leerlingen als personeel zich veilig en geaccepteerd voelen, ongeacht hun verschillen.

Wij streven ernaar leerlingen af te leveren die zich bewust zijn van hun rol in de samenleving, respectvol omgaan met anderen, verantwoordelijkheid nemen voor hun handelen en actief bijdragen aan een veilige, inclusieve en rechtvaardige samenleving.

Burgerschap komt op ikc Wonderwijs terug in:

- Lessen van Kanjertraining met bijbehorende posters
- Rijke teksten
- Week van de Lentekriebels
- Wetenswaardig
- Executieve functies
- Digitale vaardigheden
- Kleuterflits

1.5 Schoolbrede afspraken met betrekking tot sociale veiligheid

De vijf centrale regels van de Kanjertraining:

- We vertrouwen elkaar
- We helpen elkaar
- We werken samen
- We doen mee
- We hebben plezier

Daarnaast zijn er regels die in de school en regels die in elke klas gelden.

Voorbeelden van schoolregels zijn:

- Ik loop de school in via de hoofdingang en verlaat de school via de zij-ingang
- We lopen rustig en stil door de gang
- Ik hang mijn jas en tas aan de kapstok
- Na de pauze ga ik in de rij staan (twee aan twee)
- Tijdens de pauze ga ik naar het toilet en ik houd de wc schoon en netjes

Voorbeelden van klassenregels zijn:

- Ik groet de leerkracht als ik de klas binnenkom
- Als ik binnenkom pak ik mijn spullen en start met mijn startopdracht
- Geef me de vijf houding
- Ik ga netjes met de schoolmaterialen om
- Ik steek mijn vinger op als ik iets wil zeggen
- We gaan zuinig met schoolmaterialen om

1.6 Gedragscode personeel

Zie gedragscode (on)gewenste omgangsvormen van Stichting Opwijs.

2. Inzicht

2.1 Incidentenregistratie

In ons leerlingvolgsysteem vindt registratie plaats van incidenten. In het dossier van elke leerling is er de mogelijkheid om een notitie te maken met als titel 'incidentenregistratie'. Hierin worden datum en tijd genoteerd, de betrokken leerlingen, wat er gebeurde en afspraken die gemaakt zijn.

2.2 Monitoring

Om in kaart te brengen in hoeverre onze leerlingen zich sociaal gezien en veilig voelen maken we gebruik van verschillende instrumenten:

- Kijkwijzer Pedagogisch handelen uitgevoerd door directie/IB/gedragscoördinator
- Incidentenregistratie (Parnassys) als indicator gebruiken
- leerlingenenquête (1x per 4 jaar)
- KanVAS leerlingvolg- en adviessysteem van de Kanjertraining. 2x per jaar nemen we de volgende vragenlijsten af:

Docentvragenlijst: groepen 1 t/m 8

Sociogram: groepen 4 t/m 8

Leerlingvragenlijst: groepen 5 t/m 8

Sociale Veiligheidslijst: groepen 7 en 8

Naar aanleiding van de uitslagen van deze vragenlijsten zijn er groepsbesprekingen KanVAS per bouw met IB (november en mei)

3. Organisatie

3.1 Taken en functies

Bij sociale veiligheid op ons kindcentrum onderscheiden we verschillende rollen en taken. Directie is in de eerste plaats eindverantwoordelijk voor de sociale veiligheid op ikc Wonderwijs. Daarnaast is er een gedragscoördinator die tevens anti-pestcoördinator is en zich bezighoudt met het verbeteren van de sociale veiligheid en het leerlinggedrag op school. Zij coördineert het sociale veiligheidsbeleid, monitort incidenten en ondersteunt bij de preventie en aanpak van pesten. Daarnaast ondersteunt zij leerkrachten bij de methode Kanjertraining en het omgaan met gedrag en overblijfskrachten bij het omgaan met gedrag. De kwaliteitscoördinator en lb'er ondersteunen leerkrachten en ouders bij zorgvragen. Leerkrachten zijn verantwoordelijk voor een veilig klimaat in hun groep en daarbuiten. Zij signaleren problemen en monitoren het welbevinden van de leerlingen.

Op ons kindcentrum hebben we een schoolmaatschappelijk werkster. Zij is op donderdag aanwezig. De aandachtsfunctionarissen voor de meldcode zijn Miriam van der Ree (kwaliteitscoördinator) en Marleen Thijssen (adjunct-directeur).

Onze externe vertrouwenspersoon is mevrouw Van Kesteren. Zij is bereikbaar via het emailadres vertrouwenspersoon@stichtingopwijs.nl. Elke ouder of leerling kan op haar een beroep doen als ze problemen hebben, waar ze niet met iedereen over durven te praten. Het spreekt vanzelf dat elk gesprek ook vertrouwelijk behandeld wordt.

3.2 Protocollen

Voor het pestprotocol verwijzen we naar het protocol sociale veiligheid van de Kanjertraining (bijlage 1). De Kanjertraining gaat uit van 3 fasen. Bij aanhoudend grensoverschrijdend gedrag is met name fase 3 leidend. De stappen hiervan worden vooraf doorgenomen en besproken met de ouders, zowel van de pester als het gepeste kind. Na elke stap worden ouders en de kwaliteitscoördinator/ intern begeleider op de hoogte gehouden van de ontwikkelingen. De groepsleerkracht is verantwoordelijk voor beschrijving van de acties in ParnasSys.

Er is voor leerkrachten weinig zicht op de online communicatie tussen leerlingen. We maken leerlingen bewust van de risico's van internetgebruik en social media, door de betreffende lessencycli van de Kanjertraining in te zetten. Om een meer preventieve inzet te hebben onderzoeken we of de lessen een aanvulling nodig hebben. Hiervoor monitoren we de incidenten en de KanVAS-lijsten. Op ons kindcentrum zijn er duidelijke afspraken rondom telefoongebruik: bij voorkeur blijven telefoons thuis, de telefoon mag niet zichtbaar zijn en niet gebruikt worden in de school en op het plein. Met dit plan van aanpak willen we ons gedragsprotocol in praktijk brengen, en daarmee pestgedrag voorkomen. We erkennen de zwaarte van pestproblematiek, en weten dat dit zeer schadelijke gevolgen kan hebben voor het kind. Daarom nemen we als leerkracht elk signaal serieus en vragen de kinderen en de ouders meteen met klachten naar de leerkracht te komen, zodat het probleem zo vroeg mogelijk aangepakt kan worden. We vinden dat een optimale samenwerking tussen ouders, leerkracht en leerlingen een voorwaarde is om het pestprobleem succesvol aan te pakken. Na een gesprek met ouders en kind neemt de school uiteindelijk de beslissing of het protocol al dan niet in werking treedt.

3.3 Samenwerken met partners

Ikc Wonderwijs heeft veel samenwerkingspartners. Hieronder volgt een opsomming:

Schoolmaatschappelijk werk

Wijkagent

Veilig Thuis

Leerplichtambtenaar

PPO

Wijkteam

CJG

4. Pedagogisch handelen

4.1 Pedagogisch vakmanschap

Het sociaal-emotionele welbevinden van de leerlingen heeft veel invloed op hun totale functioneren. Ons kindcentrum besteedt daarom structureel en systematisch aandacht aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. We vinden het belangrijk dat onze kinderen zich veilig voelen en voldoende ruimte krijgen om zich optimaal te kunnen ontplooiën. Een goed welbevinden is daarbij van groot belang. Ze moeten goed voor zichzelf kunnen zorgen en goed kunnen omgaan met de mensen en de wereld om hun heen (dichtbij en verder weg). De ontwikkeling van de groep en de individuele leerlingen wordt tijdens de groepsbespreking en/of tijdens een individuele leerlingenbespreking besproken. In deze gesprekken worden ook mogelijke aanpakken voor een groep of voor een individuele leerling besproken. In de praktijk zie je dit op de volgende manieren terug:

De sociaal-emotionele ontwikkeling komt aan bod tijdens de groeps- en leerlingenbesprekingen en tijdens de bouwsessies.

We koppelen de sociaal-emotionele ontwikkeling aan actief burgerschap en integratie.

We sluiten aan bij de actualiteit en bij wat er speelt in de groep. Binnen elke groep wordt er na enkele weken van "storming" samen regels opgesteld aangaande de manier waarop we met elkaar omgaan.

4.2 Afspraken in het team

Van collega's op ikc Wonderwijs wordt verwacht dat men respect toont voor leerlingen in gedrag en taalgebruik. Daar horen ook de volgende afspraken bij:

1. Ik sta iedere ochtend bij de deur om kinderen te verwelkomen
2. Ik maak verbinding met de kinderen en check regelmatig bij ze in door praatjes te maken over het weekend, in de pauzes of thuis
3. Ik blijf rustig in mijn spreken en geef het goede voorbeeld (normgedrag)
4. Ik reageer oplossingsgericht en niet vanuit gevoelens van irritatie/ergernis
5. Ik spreek heldere gedragsverwachtingen uit op een positieve manier
6. Ik begrens warm en duidelijk en help kinderen om het goede te doen

4.3 Afstemming met ouders

Het team van ikc Wonderwijs is zich bewust van het belang van een goede relatie en werkt actief aan ouderbetrokkenheid. Er zijn meerdere keren per jaar oudergesprekken waar sociale veiligheid en welbevinden van leerlingen aan de orde komt. Via Social Schools zijn collega's goed bereikbaar voor ouders en wordt wekelijks informatie gedeeld.

Om in kaart te brengen in hoeverre onze ouders zich sociaal gezien en veilig voelen, maken we gebruik van een ouderenquête (1x per 4 jaar).

Sociale veiligheid is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van school, ouders en leerlingen. De school betreft ouders en verzorgers daarom actief bij het veiligheidsbeleid. Er wordt helder gecommuniceerd over verwachtingen, afspraken en werken samen aan oplossingen wanneer zich problemen voordoen. Grensoverschrijdend gedrag, zoals pesten, beperkt zich niet altijd tot de schoolomgeving. Het kan zich voortzetten op weg naar huis, bij buitenschoolse activiteiten of online. Pesten is een maatschappelijk probleem en daarom is een samenwerking van alle betrokken partijen dan ook noodzakelijk. De school richt haar

maatregelen niet uitsluitend op de leerling die grensoverschrijdend gedrag vertoont, maar ook op de bredere context: de schoolomgeving, de thuissituatie en de rol van leeftijdsgenoten. Indien noodzakelijk vindt overleg plaats met externe zorgpartners, zoals schoolmaatschappelijk werk, om tot een samenhangende en duurzame oplossing te komen.

5. Preventie

Door vooraf na te denken over sociale veiligheid, kun je zaken zoals pesten, intimidatie of discriminatie voorkomen in plaats van alleen achteraf reageren. Ons kindcentrum investeert structureel in een positief pedagogisch klimaat en een stevige gedragscultuur, waarin duidelijk is vastgelegd welke omgangsregels, gedragsverwachtingen en waarden richtinggevend zijn voor ons handelen. De vijf afspraken van de Kanjertraining vormen hierbij het uitgangspunt. Naast deze afspraken worden er aan het begin van ieder schooljaar, in samenspraak met de leerlingen, ook gezamenlijk klassenregels bedacht, toegelicht en vastgesteld tijdens de groepsvormingsfase. De afspraken zijn zichtbaar aanwezig in de klas en worden periodiek geëvalueerd om te borgen dat alle leerlingen zich er prettig bij voelen en zich eraan houden. Ter bevordering van een sociaal veilig schoolklimaat zet de school verschillende, op elkaar afgestemde interventies, programma's en methoden in op individueel, groeps- en schoolniveau. Binnen de lessen sociaal-emotioneel leren, verzorgd met de methode Kanjertraining, ontwikkelen leerlingen vaardigheden om op respectvolle wijze met anderen om te gaan, emoties te herkennen en conflicten op een constructieve manier op te lossen. De school hanteert heldere school- en klassenregels en werkt preventief aan het voorkomen van incidenten. De sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen wordt gevolgd met behulp van het volgsysteem KanVAS. Deze monitoring ondersteunt de gerichte ontwikkeling van positief en passend gedrag. De gedragscoördinator van IKC Wonderwijs is Anna van Rumpt, die tevens de functie van anti-pestcoördinator vervult. Ouders worden via de schoolgids geïnformeerd over de waarborgen rondom sociale veiligheid.

6. Signalering

Signalering heeft als doel het voorkomen van problemen of ze vroeg te herkennen zodat er snel en adequaat ingegrepen kan worden. Dit gebeurt door observaties van leerkrachten, gesprekken met leerlingen en ouders, het afnemen van vragenlijsten, incidentregistraties en meldingen van leerlingen, ouders of collega's. Leerkrachten en het ondersteuningsteam houden actief zicht op het welbevinden van leerlingen. Wanneer signalen van onveiligheid, pesten of buitensluiting worden opgemerkt, wordt direct en zorgvuldig gehandeld. Daarbij wordt naar alle betrokkenen geluisterd en gewerkt aan herstel van vertrouwen en relaties. Leraren spelen een belangrijke rol in het creëren van een sociaal veilig schoolklimaat. Zij signaleren grensoverschrijdend gedrag tijdig, grijpen adequaat in en dragen de gemeenschappelijke normen en waarden van de school actief uit. Door voorbeeldgedrag te tonen, versterken zij de gewenste gedragscultuur. Dit vraagt om pedagogisch vakmanschap, waarbij de schoolleiding richting geeft, ondersteunt en professionalisering binnen het team stimuleert.

De start van het schooljaar is van groot belang voor het creëren van een positief en veilig groepsklimaat. Tijdens de groepsvormingsfase legt de leraar, samen met de leerlingen, de basis door heldere afspraken te maken over omgang en samenwerking. Een positieve beginsfeer heeft een langdurig effect op het welbevinden en de sociale veiligheid binnen de groep. Incidenten worden in eerste instantie door de leraar afgehandeld. Indien een situatie niet (naar tevredenheid) kan worden opgelost, wordt de directie betrokken. Ouders worden altijd geïnformeerd en betrokken bij de aanpak. De school maakt gebruik van ParnasSys voor het registreren van incidenten. Een incident wordt vastgelegd wanneer de leraar dit als zodanig beoordeelt of wanneer sprake is van een officiële klacht. De directie analyseert de geregistreerde gegevens tweejaarlijks en stelt, in overleg met de staf, gerichte verbeterpunten vast ter versterking van het sociaal veiligheidsbeleid.

Bijlagen:

1. Protocol Sociale Veiligheid Kanjertraining
2. Gedragscode (on)gewenste omgangsvormen van Stichting Opwijs